

keri Cadorna könnyebben aratta a babért, mint a mostani „leveli béka“, mert a pápa vérontást nem akart és csak az ellenállás jeléül nem nyitotta meg a kapukat. 1870 szeptember 20-án reggel 5 órakor megszóltak az ágyuk és 10 órakor már fönnlengett a megadás fehér zászlaja.

A többi már tudjuk. A pápa a Vatikánban maradt és fogolynak vallotta magát. Az olasz kormány és parlament Rómába költözött s Viktor Emánuel a pápai államot „törvényesen“ bekebelezte az olasz királyságba s székhelyül Rómát tette. És hogy a világ szemébe port hintsen, 1871 május 13-án szentesítette az u. n. garancia-törvényt, mely szerint a pápa személye szent és sértethetetlen, a fejedelmeket megillető tiszteletben részesül, kegyesen meghagyta neki a vatikáni és lateráni palotákat és nagylelkűen 3.225.000 lira örök és elidegeníthetetlen járadékot biztosított, amit annál könnyebben megtehetett, mert jól tudta, hogy abból soha egy vörös krajoárt nem fog kifizetni.

IX. Pius a vatikáni fogságban halt meg. XIII. Leó sem hagyta el a vatikánt s a fogoly X. Pius élete utolsó napjaiban tört ki a világháború. A pápa utolsó fohásza jankiáltás volt a pusztulás, a vértenger, az árvák és özvegyek sirása fölött, melynek gátat vetni a trónjától megfosztott pápának nem állott módjában.

A világháború vérvörös fellegeit csak pillanatokra törte át a vatikán ormáról felszálló füstgomoly; az ágyudörgést, a sebesültek halálhőrgését a jelentés pillanatra sem állította meg: „nagy örömet hirdettek nektek, van pápán XV. Benedek.“ A pápa elfoglalta trónját s a háború föltartóztalanul dühöngött és terjedt tovább.

Első apostoli levelében azt mondja a pápa: „alig, hogy elfoglaltuk az apostoli szentszék trónját, kimondhatatlan félelemmel és rettegéssel töltött el annak a háborúnak képe, hol Európa nagy részét tüzzel és vassal pusztulni és keresztény vértől pirosítani láttuk. Ettől a peretől minden esz közt megragadott a pápa, hogy a háború borzalmait enyhítse s tovább terjedésének

gátat vessen. Nagyon természetesen ezek a tárgyalások nem kerülhettek napfényre, de már 1914 októberében elterjedt a hír, hogy a pápa békekísérletekkel foglalkozik.

Sokkal hamarabb nyilvánosságra került, mit tesz a pápa a hadifoglyok érdekében.

Oktober elején arról értesítette őt Hartmann kölni bíboros érsek, hogy a német hadifogságba jutott francia áldozópapokkal Vilmos császár parancsából úgy fognak bánni, mint a tisztekkel. A pápát nagy megnyugvással tölti el ez a hír, de kérvényezi a bíbornokot, hogy ne csak a fogoly papokkal, hanem nyelv- és vallás-, faj- és országtkülönbség nélkül viseljék gondját az összes hadifoglyoknak, különösen a sebesült és beteg foglyok szenvedéseit könnyítsék, mert ezek kétszeresen érzik a háború borzalmait.

Majd december havában a világ összes püspökei rendeletet kapnak, hogy a hadifoglyok testi gondozását nyelv- és valláskülönbség nélkül szívünk viseljék. A fogoly táborok mellé papokat rendeljenek, kik kellő nyelvismerettel rendelkezve a szegény foglyok sorsán könnyítsenek. Tudassák hozzátartozóikat és irjanak a foglyok nevében, ha a betegség levette volna lábairól.

Különös siker koronázta Szentséges Atyánknak azt a törekvését, hogy a rokkantakká vált hadifoglyokat az ellenséges országok kicseréljék.

Hány szegény katonánk szenvedte el a halálféltalem rattentő kinját, midőn sebesülten a lövészárkok között maradt, hány jutott fogságba egy-egy visszavonulás alkalmával szétroncsolt tagokkal. Ezek nagy része idegen országban, ellenséges környezetben ébredt öntudatra a műtőasztalon s nem volt ki vigasztalja, néhány barátságos szóval bátorítsa, hogy rokkantán is hasznos tagja marad a társadalomnak. Ezeknek volt igazán keserű a hontalanság kenyerere.

És mikor ilyen rokkant katonákat hozott a vonat, mikor sántán is bémán is örömkönnyek csillogtak a hazai föld látára sze-

műben, gondoltak e arra, hogy ezt a fogoly pápának köszönhetik.

XV. Benedek ezzel sem érte be, hanem az ellenséges hatalmasságoktól azt is kivívta, hogy a sebesült, de még föl nem épült hadifoglyokat Svájcban s ápolják. 20000 ilyen katonának készített helyett Svájcba s tárgyalásokat folytat Spanyolországgal is, hogy ott is vállalják az ilyen hadifoglyok gondozását.

Közeledett a háború első karácsonya. A katonavonatok szeretet adományokkal megpakodva robogtak a harcterek felé. Oh mily jól esett volna legalább a nyugalom a lövészárkok lakóinak, hamar a családi tűzhely melegétől oly távol kellett eltölteniök a szent estét. XV. Benedek résztvevő szíve is ezt akarta, fegyverszünetet kért, de törekvése Oroszország ellenállásán kudarcot vallott s az oroszok karácsonykor árszították el a leggyilkosabb tüzzel a Kárpátok ormait.

Egy fegyverszünetről azonban mégis tudunk, ami Szentséges Atyánk közbejárásának volt köszönhető. Az 1915. év elején Északfranciaországban halomára hevertek a holttestek a lövészárkok előtt s megfertőzték a levegőt. A pápa fegyverszünetet kért s Vilmos császár husvét szombatján két napos fegyverszünetet adott.

De sokkal inkább a lelkek mélyére hatott Szentséges Atyánknak az az intézkedése, hogy 1915 március 21-ére elrendelte, hogy a világ összes templomaiban a békéért imádkozzanak, később május hónapot szentelte a béke imádságnak. Tudjuk jól, hogy mily ellenkezést keltett ez a rendelkezés ellenségeinknél még a katolikus országokban is. Isten a mi imádságunkra hajlott. Akkor jött Gorlice, a szép májusban fölgöngyölítették az orosz kolosszust, Galicia felszabadult s egy gyönyörű iramban hatalmunkba került az orosz várak egész sorozata s katonáink az ellenséges orosz szívében ásták be magukat.

A fogoly pápa a hivek filléreiből él, tartja fenn trónját s fizeti a távoli missiók költségeit. Résztvevő szíve azonban így sem zárkózott el a háború okozta nyomor

HOL LAKIK A BÉKE ?

(MESE.);

Irta és a Kath. Népszövetség 1916. január 23-iki ünnepélyén felolvasta: *Dr. Dajkáné Szőnyi Margit.*

A borzasztó levegőben, a pokollá vált föld felett félve simult Szellőcske mamája a Szél mama szoknyájához és ijedve mondá: menjünk innen jó anyácskám. Vigyél engem más világba, más országba, — olyan helyre, a hol csend és nyugalom van, — a hol a béke lakik!

— Jaj édes gyermekem — sóhajtott a Szél mama, — nagy kívánságod van, nehéz feladat elé állítasz. Hogy hol is van a béke országa, birodalma? Bizony azt magam sem tudom. Sokat, igen sokat jártam keltem egész életemben, de a béke országára sehol sem találtam.

— Dehogy is nem anyácskám, hiszen csak nincs mindenütt háború? Hiszen csak nem ilyen borzasztó meleg, forró, fényes, hangos lármás, jaj kiállításokkal teli mindenütt ami birodalmunk — a levegő? Itt tovább egy percig sem tudok maradni, meghalnék a bánattól, ha sokáig kellene ezt nézmem, s hallanom. De sőt az a sok gyilkoló gránát, meg srappell, mely minduntalan

keresztül kácsi szaladgálja, hasítja birodalmunkat, még élni sem hagy bennünket. Összeszorítanak s egy egy nap ezerszer is a földhöz vágnak. Menjünk-menjünk innen a béke országa felé.

— Hát jól van fiacskám, gyerünk. Menjünk olyan tájra, ahol nincs háború, s keressük fel azt a helyet, a hol a béke országának kellene lenni!

És elindultak. Ahogy mentek, mendedéltek, egyszer csak egy nagy erdőhöz értek. — Na látod anyuskám még messze sem kellett jönnünk és máris megtanultuk a béke országot. Milyen szép csendes nyugodt és it minden, akárcsak a templomban.

— Ne éppen, — mert először mindjárt meglátod hogy az erdő mennyire nem templom és másodsor ma a templom sem a békés megelégedett szívek otthona. A templom ma egy ostromlott vár! A sok özvegy, árva, édesanya feleség és gyermek mind sirva, könnyes szemmel imádkozik és mind kér. Balzsameszeppel vigaszt a már ejtett sebre, kitartást, erőt a csüggedésben. Egytől-egyig mind a békéért eseng!

De hallod csak fiacskám, — már az erdő sem csendes. Harcolók birodalma az is. És csakugyan. A fekete esőkák varjak raja rettenetes lármával, káromgással jött az

erdő felé és panaszuknak az erdő mélye mintegy visszhangot adott.

— Kár, kár, kár hogy minden hóval van borítva. Éhezünk! Nem tudunk nektek sem fiacskáink semmit sem hozni. Borzasztó is ez az élet, hogy éhen kell vesznünk.

Menjünk talán kissé beljebb — szól Szellőcske — hogy ne halljuk ezt a kellemetlen lármát.

De alig hogy beljebb mentek, isszonyu vonítást hallottak. Egy farkas kölyök és egy jól megtermett róka verekedett egy szép fényes tollu fácán peccenyéért.

Ej ej anyácskám eredj és válaszd el őket!

— Azt gondold fiacskám célt érek vele? Legfeljebb csiphetnék egyet rajtuk, de fel sem veszik azt most, élet-halál harcokban. Inkább gyerünk tovább, majd elintézik ők egymás baját. De nini ott a fán két mókus pofozza egymást.

— Hát azokat ugyan mi lelte?

— Hogy mi — felelte a fürgőbbik — az, hogy míg én az erdőben jártam s a száraz levelek közt makkot, vadgesztenyét magyarást keresgéltem, hogy kamarámat kiméljem, ez a semmirevaló lusta szomszédom belopódzott odumba és telerakta magát az én keservesen összehordott jó enni-

ÉRTESÍTÉS.

Ez uton értesitem kedves vevőim és megrendelőimet, hogy a Rákóczi-uti Moskovits palotában KMETZ MÁRIÁVAL társas viszonyban megnyitandó üzletem részére a tavaszi kalapdivat modelljeinek bevásárlása végett Bécsbe utaztunk.

Kérem jóakaróimat és vevőimet, hogy megrendeléseiket részünkre fenntartani sziveskedjenek. Teljes tisztelettel

WESZTFRIED SZERÉN.

enyhítésétől. A keresztények közös atyja példát akart adni a világ összes katolikusainak s ezért a belga szükködőknek 25000 frankot adott s ugyanannyit küldött a krakói herceg-püspöknek is, hogy szétossza a háboru sújtotta lengyel lakosságnak.

A német birodalmi kancellár az országgyűlés színe előtt mondott köszönetet a pápának. A nemesen érző sziveket áthatja mind a hála s köszönet s önkéntelenül vetődik fel a kérdés, mit tehetett volna, ha szabad, ha független a pápa s meg van neki a világi hatalma. Ha Hollandia, ha Svájc vagy csak Monakó suverénitásával rendelkeznek, talán megmagyarázhatjuk, e hatást, most a pápa fogoly s örködnek minden gondolata fölött.

Kérdezzük honnét ez a hatalom, honrét ez a résztvevő szív, mely mások szabadságát félti, mikor maga is fogoly, alamizsnát nyújt, mikor maga is szegény, retteg az elnyomottak szenvedéseit, mikor maga is megázott helyzetben van. Az Üdvözítő szavaiban találok a választ, mikor azt mondja az első pápának „Péter imádkoztam érted!”

Szálljatok le a katakombákba, harminc pápát koncoltak ott fel s a kövek azt kiáltják felénk: „Imádkoztam érted”. Nézzétek meg a várakat a börtönöket, hol a pápák rabságban sínylődtek a halhatatlanság illatát érzitek s ott zsong majd szívetekben: „Imádkoztam érted!” Vagy lépjétek be a Vatikánba, hol a kereszténység atyja remeg gyermekeiért, hol mindenkitől elhagyatva áll az igazság az erkölcs legfőbb őre s hallani fogjátok „Péter imádkoztam érted!”

A pápa fogoly. Hítségű, család, az emberiség söpredéke környezi s csak földi oltalma van: a híres olasz garancia-törvény. Szép garancia az, melyet oly szép nyújthat, kinek királya szavát megszegte. Szép törvény az, melynek azt a paragrafusát törlik, amelyik éppen a kezük ügyébe jut. Ez a törvény biztosítja, hogy a pápa követeket tartson s alig hogy kitört a háboru, az osztrák magyar, a német nagyköveteknek a nép dühe elől menekülni kellett. A pápa udvartartása is a törvény oltalma alatt áll: s a

magyar és német honos alattvalóknak a pápai udvart azonnal el kellett hagyni. Törvény mondta ki, hogy a pápa szabadon levelezhet, sürgönyt küldhet és elrabolja leveleit, feltörök a pecsétet s nem hagyják, hogy titkos irással táviratozzon, ha nekik nem kedvező dolgokat sejtjenek.

Mélyen tisztelt Uraim és Hölgyeim! Mikor a szenvedélyek hullámai felszabadulnak, mikor az önzés, a haszonlesés, a hártatlan uralomvágy kitör medréből és szennyes áradatával évezredek kulturákat akar elsöpörni: egy erkölcsi hatalomra van szükség, mely mindenkitől függetlenül és szabadon odakiálthatja: eddig és ne tovább! Mikor milliók véreznek és szenvednek a nélkülözések egész kálváriáját, kell, hogy legyen egy hatalom, mely nem e világból való s melyen azért nem tiporhatnak át, hogy odaálljon: „csak a testemen át, de az szent és sértetlen, hát ne tovább!”

Igen, a lövészárkokban vérző testvéreinknek, a földült és árvaságra jutott tűzhelyeknek, a dolgozó, a küzdő népek millióinak kell, hogy a pápa független legyen, hogy meglegyen világi hatalma, melyre támaszkodhassék. Bizzunk az Istenben, ki az igazságot, a jogot, az erkölcsöt végtére sem hagyja elbukni, bizzunk fegyvereink diadalában; az u. n. „garancia-törvényt” nemzetközivé fogják tenni, a pápa független, szabad lesz és akkor fogják igazán tudni, mit jelent a krisztusi szó hatalma: Péter, imádkoztam érted!”

Ő Felsége köszönete Bihar-vármegyének. Biharvármegye törvényhatósága Szent Királyi Zoltán bihari plebános indítványára még a novemberi közgyűlésen elhatározta, hogy a címer- és a zászló kérdés rendezéséről Ő Felségének hódolatát fejezi ki. A hódoló feliratra tegnap érkezett meg az uralkodó válasza, amit gróf Tisza István miniszterelnök tudatott a vármegyével. A miniszterelnök leirata a következő:

Ő Császári és apostoli királyi Felsége a

vármegye közönsége részéről a törvényhatósági bizottságnak a múlt évi november hó 24 én tartott rendkívüli közgyűléséből a címer- és zászlókérdés rendezése alkalmából legalázatosabban előterjesztett hódoló feliratát szíves köszönettel legkegyelmesebben tudomásul venni méltóztatott.

Erről a vármegye közönségét ezúton értesíteni

Tisza s. k.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 24.

Beöthy Pál háromnegyed 11 órakor nyitja meg az ülést.

Báró Pap Géza előadó benyújtja a pénzügyi bizottság jelentését a hadiszolgálatásoknak egyezség útján való kielégítéséről.

Ezután áttértek a földgázról szóló törvényjavaslat tárgyalására.

Mayer Odón, mint erdélyrészi képviselő, nem tartja abszolút jónak azt a szerződést, a melyet most tárgyalnak. Ideális az a megoldás lett volna, ha az állam vette volna a kezébe a földgázmezőket és az állam gondoskodnék azok feltáráról. A Deutsche Bank szerződése nyomán a német tőke bevonul Magyarországra, behozza ipari tapasztalatait, szorgalmát és ismert szervező képességét. Nem tartja helyesnek, hogy a szakértők nyilvánosságra hozták azt a teljesen helytelen adatot, hogy hat-hét milliárdnyi értékűről van szó.

Csermák Ernő foglalkozik Copony-Traugott beszédével, aki elfogadta ugyan a földgáz javaslatot, de azért élesen kritizálta a szerződést. Teljes mértékben magáévá teszi ezt a beszédet, különösen pedig azt a részét, a melyben hibáztatja, hogy a kormány nem használja ki kellőképpen a kissármási föld-

valómmal. Hát ezért nesze újra erről is egy magyaros.

— No de ilyet, hogy még a mókusok is veszekednek?

— Veszekednek bizony, mert azok is élni akarnak: De hallod csak, hogy sir egy szegény mészáros — az nem veszekedik — hanem fészket félti. siratja. Persze, nézd csak a csunya ragadozót, mely ott kering a kis fészkek felett.

— Gyerünk, ez minden, csak nem a béke birodalma. És tovább szálltak.

— Nézd csak anyuskám, ebben az előttünk levő nagy hegyláncban, ebben a sziklában lesz biztosan a béke birodalma!

— Azt hiszed? Tévedsz fiacskám. Ennek a belsejében is éppen úgy dolgoznak az ellemek, mint idefönt, ott, ahonnan eljöttünk.

— Igazán? Én kíváncsi volnék reá.

— Am jöjj és nézzük meg. És bebujtak egy kis nyíláson, de alig mentek — az 6 lábakkal — egy keveset, máris félelmetes morajlásra lettek figyelmesek, mely betöltötte az egész barlangot. Vadul vágatott, zugott előttünk a hegyi forrás — hogy eddig és ne tovább — és innen is vissza fordultak.

Anyuskám tudod mit? Menjünk a föld felett levő nagy vizekre, — a tengerre. — Milyen szép lehet annak óriási sima tükre, hol csak a magunkfajta szellőcskék játszadoznak a habokkal.

— Igen addig fiacskám, míg hatalmas feljebbvalónk az orkán, a fergeteg meg nem jelenik és akkor jaj ami csontunknak is ha véletlenül ott vagyunk.

— Hát akkor oda sem mehetünk?

— Minek mennénk, ott sem biztos az

életünk? Hanem jérünk inkább erre. Az emberek világába, a városba.

Ide is megérkeztek. És mert Szellőcske nagyon kíváncsi volt, egészen a város felé ereszkedtek. Nem hiába, mert rengeteg ember feketéltett egyben. Igen épen a piac közepébe érkeztek. És Szellőcske alig hogy széjjel nézett, eme szavakkal fordult anyjához:

— Hiszen ez egészen az erdő képe.

Csak hogy itt nem facánon, mogyorón veszekednek az emberek, hanem libán, baromfi, élelmiszeren. Itt nem a fiókait félti a mészáros, hanem a termelő a tejescannáját, tojásos kosrát. Akik pedig nem tudnak tolnakodni, vagy csak az üres kosorat nézik, busan, majd fenyegetőzve ismétlik. Ehen kell vesznünk! Ehen kell vesznünk!

— Jaj anyúscskám ez sem a béke birodalma! Ez aki bírja marja országát! Gyerünk innen is tovább! És újra fel akartak kerekedni, de Szellőcske ismét észrevett valamit. Egy tágas nagy udvaron sok-sok apró gyermekfejet.

— Jöjj csak anyuskám, én úgy szeretem nézni, mikor a kis gyermekek szépen, egyetértően játszanak és hallgatni, mikor valami megható dolgot mesélnek egymásnak.

— Oh, anyuskám nézd csak egy sir közöttük, vajjon mi lelte?

Es Szellőcske is majd nem sirva fakadt, mikor meghallotta a kis leány panaszát.

— A háboru tehet róla — hogy nincs itthon édes apám — és nem kereshet olyan hosszuszáru cipőre valót, mint a tied, te dolyfős kényes uri dáma te!

— Na, hallod anyuskám, min veszekednek, mire irigykednek! Hogy neki nincs hosszuszáru, divatos, betétes cipője.

— Fúj! Csunya gyermekek, — s mér-

gesen fujta a havat a csufolódók szemébe, — még ti is tudtok irigykedni, veszekedni? Nem szégyenlitek magatokat. Holott nektek kellene szerénységetekkel, jóságotokkal a béke országát megalapítanotok.

— Hát szó ami szó, az ember és a béke nem egy légkörben születtek.

Es innen is tovább szállt Szél mama Szellő fiacskájával. De jóformán még el sem hagyták a várost, midőn Szellőcske ismét így szólt:

— Anyuskám, tudod hol van a béke birodalma? Ott ni, és a város szélén lévő nagy temetőre mutatott.

Meglehet, hogy a föld alatt lakók már a béke birodalmába vannak, de sirjok felett már sok az irigy, önző, kevély emberi gondolat és szó, hogy miért az egyik fejfája fakerezt és a másiké márványoszlop?

— És amiut innen is szállnak, családostan tovaszállnak, egyszer csak meghökken Szellőcske.

— Jaj anyuskám, hiszen ismét ott vagyunk, ahonnan elindultunk. Nézd ezt a sok romhalmazt, földig is lerombolt házakat, palotákat, kunyhókat, füstös gerendákat, üszkőket. — Nézd ezt az egyforma fejfával beültetett óriási területet, szántóföldet. Jaj itt a legborzasztóbb ur — a háboru lakott.

— Igen az lakott, — emelkedett fel a romhalmaz közzül, a béke sápadt, hófehér alakja, de ide vissza többé nem jön, mert ez már az őn birodalmam, vajjon mit keresne itt, hol minden élet csirája kihalt? Most én vagyok és leszek ilyen területeken az ur addig, — míg végték ki nem üldözöm a háboru a világból, hogy aztán jó magam is újra átadhassam birodalmimat, de néha napján gyarló, de dolgoz munkás, küzdő embernek.

gázforrásokat, a melyek majdnem egyenlő értékűek a hamburgi földgázforrásokkal.

Aztán részleteket olvas fel a nagyváradi iparfelügyelő beszámolójából, s végül visszautasítja az Erdély ipari fellendüléséről szóló javaslatot. Az ülés vége 3 óraker.

A vármegyei gazdák vetőmagja.

A magellenőrző bizottság ülése.

Biharvámegye területéről megtörténtek a vetőmagrendelések. Dacára annak, hogy a földművelésügyi miniszter a megrendelési határidőt kitolta és az újabb határidő lezárását nem tüzte még ki, a vármegyéből most már alig érkezik egy egy rendelés. A gazdák zöme tehát már eszközölte a megrendeléseket.

Nehogy a mag kiszolgáltatása késlekedjék s e miatt a tavaszi vetés is szenvedjen, Fráter Barnabás alispán tegnap összehívta a magellenőrző bizottságot és tárgyalás alá vette a rendeléseket.

Az értekezleten jelen voltak Fráter Barnabás elnöke mellett Molnár Imre, Olasz Elemér, Ringelmann Gyula, Papp Imre, Ipolyi Keller Gyula és Elek Mór. A bizottság előtt Elek Mór referálta az ügyet. E szerint Biharvámegye területéről összesen 274 waggon vetőmagot rendeltek meg a gazdák.

Ebbe a mennyiségbe bele van foglalva a buza, árpa, rozs és tengeri. A rendelésekkel egyidejűleg beküldték a gazdák a vetőmag értékét is. Így ezen a címen az alispánhoz összesen egymilliószázhatvanhatezer korona folyt be.

A bizottság a megrendelések tanulmányozása után azt vette bíráló alá, hogy a rendelések helyes alapon történtek-e és nem szolgálják-e valami üzleti spekulációra. A bemutatott adatok mérlegelése után a rendeléseket a bizottság helyesnek találta és elhatározta, hogy a vetőmag megszerzése, illetve kiadása iránt a kellő lépéseket megfogja tenni.

Ipolyi Keller Gyula a földművelésügyi kirendeltség vezetője bejelentette a bizottságnak, hogy a szükséges vetőmag egy jelentékeny részét a kirendeltség rövidesen rendelkezésére tudja bocsátani a gazdáknak. Ezért a kimutatást magához is vette és annak alapján fogja kijelölni, hogy milyen községek részére tud vetőmagot adni a kirendeltség.

A még szükséges vetőmag kiadása iránt a földművelésügyi miniszterhez tesz felterjesztést az alispán.

A vetőmag minden bizonnyal még február 15-ig meg fog érkezni, hogy február végén és március elején semmi akadály se legyen a tavaszi vetés megkezdésének.

*** Köhögés, hurut, rekedtség, elnyálkásodásnál** használjon kizárólag: Farkas-féle hurut-szeletkét. Ára K. — 60 Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B. Telefon: 13—02.

*** Családi rum** vaníliával vagy ananász ízzel literje K. 3.80. Mindenféle likőr essentiák 1 üveg 60 fill. Cognac legkiválóbb minőségben. Tejkivonat 4 literre való K. 1.20. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi-ut. 7/B.

Megszállottuk Szkutarit.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, jan. 24. (Hivatalos.) Tegnap este megszállottuk Szkutarit. Néhány ezer szerb, akik a várost megszállva tartották, a harc elől kitérve, dél felé vonultak vissza.

Azonkívül csapataink a tegnapi nap folyamán bevonultak Niksicbe, Danilográdba és Podgoricába.

Az ország fegyverletétele mindezeidig surlódások nélkül ment végre. Egyes pontokon a montenegrói osztagok haderőnk megjelenését meg sem várva, fegyvereiket már előbb letették, hogy haza térhessenek.

Egyes helyeken a lefegyverzetek tulnyomó része a hadifogságot választotta a nekik megajánlott hazatérés helyett. A lakosság csapatainkat mindenütt barátságosan, nem ritkán ünnepélyesen fogadta. Olyan zavargások, aminők például Podgoricában előfordultak, megszűntek, mielőtt az első osztrák-magyar osztag megjelent.

Az orosz fronton nincs esemény.

Orosz hadszíntér. Budapest, január 24. (Hivatalos.) Nincs különösebb esemény.

Nem boldogulnak az olaszok.

Olasz hadszíntér. Budapest, január 24. (Hivatalos.) Ellenségnek a lafrauni szakaszon megkísérelt közeledését és egy olasz osztagnak a Ronbon lejtőn megkísérelt támadását visszavertük.

Höfer. (Min. eln. sajtóoszt.)

A németek bombázták Dóvert.

Budapest, január 24. A Wolff-ügynökség jelenti: A január 22-ről 23-ikára virradó éjjel vízi repülőgépeink egyike bombákat dobott Dóver pályaudvarára, laktanyáira és a dokktelepekre. Ezenkívül január 23-án délután 2 vízi repülőgépünk bombázta Dóvertől nyugatra Houghani légihajó csarnokokat. A tűzhatás kétségtelen megállapításunk szerint erős volt. (Min. eln. sajtóoszt.)

Beratot elfoglaltuk. Előre Albániában.

Budapest, január 24. (Saját tudósítónktól.) Szalonikiból jelenti a Havas-ügynökség: Az osztrák-magyar csapatok a bolgárokkal együttesen működve elfoglalták Beratot. Az osztrák-magyar hadsereg Durrazó, a bolgár csapatok pedig Valona felé nyomulnak előre.

Bombák a metzi püspöki palotára.

Berlin, január 24. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Mindkét részről élénk tűzérési repülő tevékenységet fajtettek ki. Egy ellenséges repülőraj Metzre bombákat dobott, amelyek közül egy a püspöki palotába, egy másik a kórházudvarba esett. Két polgári személy meghalt, 8 megsebesült. A repülőraj egyik repülőgépét légi harcban lelőttük, a bennülőket elfogtuk. A mi repülőink bombákat dobtak az ellenség arcvonala mögött fekvő vasutállomásokra és katonai telepekre. A légi harcok egész sorozatában mi maradtunk felül.

Felgyújtott orosz vonat.

Keleti hadszíntér.

Dünaburgtól északra tűzériségünk felgyújtott egy orosz vonatot.

Balkán hadszíntér.

Egy görög földről felszállott ellenséges repülőgép Pitolira (Monasztir) bombákat

dobott. Több lakos meghalt, illetve megsebesült. Legfelsőbb hadvezetőség.

A balkáni vonat elleni merénylet.

Budapest, január 24. (Saját tud.) A Kölnische Zeitung írja, hogy a balkáni vonat elleni merényletért két szerb falut szigorúan megrendszabályoznak.

Az olasz védeni akarja Albániát.

Budapest, január 24. (Saját tud.) A „Stampa” szerint az olasz minisztertanács Albániában energikus hadműveletek megkezdését határozta el.

Török hivatalos jelentés.

Konstantinápoly, január 24. (Magyar Távirati Iroda.) A főhadiszállásról jelentik:

Kaukázusi front.

A centrumban jelentőség nélkül tűzérési harc. A jobbszárnyon lovassági összeütközések.

A többi fronton semmi ujság.

A Katholikus Népszövetség negyedik háborús délutánja.

Azzal kell kezdeni a beszámolót a vasárnapi ünnepélytől, hogy a Kath. Kör Szent László terme, amely egyike az ország legnagyobb disztermeinek, vasárnap délután kicsinek bizonyult. A Kath. Népszövetség ünnepélye olyan óriási tömeget vonzott, hogy nemcsak a nagyterem telt meg a szó „szoros” értelmében, hanem sok százan kénytelenek voltak hazamenni, mert helyet egyáltalán nem kaptak. Ott volt ugyyszólván az egész keresztény Nagyvárad, kezdve a társadalom előkelőségeitől. Ez a közönség nyújtotta igazi képét a Kath. Népszövetségnek, melynek célja a keresztény Magyarország zászlaja alatt társadalmi különbség nélkül egyesíteni minden igazi keresztény magyar embert. Ott voltak a többek között: Özv. Des Echerolles-Kruspér Sándor, dr. Karácsonyi János, dr. Vucskies Gyula, Brém Lőrinc, Pallay Lajosné, Pallay Lajos, Bozóky Gyula őrnagy, Szentlélek Kálmán, dr. Thury Endréné, Tordai Molnár Gézáné, Werner Kálmánné, Lakatos Antalné és még számos előkelőség. A jelen voltak számát 3000-re becsülték.

A műsort Voronyák Olga, Mayr Margit, Papp Klára és Óváry Magda nyitották meg, akik két énekszámot adtak elő kiváló precizitással és nagy tetszés mellett. Zongorán Korbély Viola kísérte őket és a művészi kíséret minden tekintetben méltó volt az énekszámokhoz.

Két zongora szám következett. Előbb Pilmann Margit, majd Vásárhelyi Pálma adtak elő egy-egy zongoraszámot viharos tapsokat aratva. Mindkét bájos művész nő játéka a legszebb zenei élvezetet nyújtotta a közönség részére.

Ezután szépirodalmi szám jött sorra. Dr. Dajkáné Szőnyi Margit olvasta föl „Hol lakik a béke” című poétikus, rendkívül bájos meséjét, mely, úgy tartalmánál, mint az igen szép előadásnál fogva minden tekintetben lekötötte a közönség figyelmét. A nagy tetszéssel fogadott mesét lapunk mai számában közöljük.

Halász Kata és Patzkó Sárika egy kedves, tréfás duettet adtak elő „Tereferé a kútnál” címmel. Mindkettőjüknek előadása esupa temperamentum és műkedvelőket meghaladó rutin volt: a közönség zajosan megtapsolta őket.

Az ünnepi beszédet dr. Mazurek Gyula püspöki titkár tartotta a pápa világi hatalmáról. A Kath. Népszövetség célja a katolikus öntudat megerősítése és ez a cél minden egyes ünnepélyen határozott kidomborítást nyer. E célnak megfelelőleg ritka szerencsés kézzel választotta meg dr. Mazurek Gyula vasárnapi előadásának témáját, mikor a mai politika egyik legaktuálisabb katolikus kérdését ismertette meg a közönséggel. És éppen jó volt ezt a témát a Népszövetségben fölvetni, mert ezzel a kérdéssel minden kereszténynek tisztában kell lennie. Dr. Mazurek Gyula kiváló alaposággal, a történelmi anyag teljes ismertetésével felfegyverkezve és mégis népszerűen tudta ezt a témát ismertetni, úgy hogy annak egyetlen fontos mozzanata, vagy lényeges, aktuális vonatkozása sem maradt megvilágítatlanul. A valóban igen értékes beszédet, melyet a közön-

ség több ízben megszakított tapsviharral és végül viharosan mezejenezett, lapunk vezető helyén egész terjedelmében közöljük.

Ismét könnyebb zenei szám következett: a „Háboru a picon” című ötletes tercettet adták elő Óváry Magda, Mayr Margit és Papp Klára. Valóságos kis operett, a szereplők pedig szinte kész színészek. A kis Óváry Magda ötletessége, ügyessége, vele együtt Mayr Margitnak és Papp Klárának is kitűnő játéka és szép éneke a legszebb sikerek egyikét aratták.

Befejezte az ünnepélyt a „Bécsi életkép” című nagyobb jelenet, melyet Patzkó Aladárné ének és zongoraiskolájának összes növendékei adtak elő. Az egész életkép ötletes, szellemes, mozgalmassá volt, úgy szcenikailag mint zeneileg tökéletesen kidolgozva. Minden egyes szereplőt külön ki kellene emelnünk, ami lehetetlenség lévén, csak mint nőimitátort, ifj. Stokker Józsefet és kitűnő partnerét Voronyák Istvánt emeljük ki. Igen sikerült volt „schrammel” zenekar és a diákok karéneke is. A közönség viharos tapsra ért a pompás jelenetet meg kellett ismételni.

Az egész ünnepélyen a pompásan sikerült ének és zeneszámok előadói Patzkó Aladárné, a kitűnő zenetanárnő iskolájának legjobb növendékei voltak, akik nemcsak mestereiknek váltak dicsőítőre, hanem a Kath. Népszövetségnek is egy igazán első rangú ünnepélyen adták a szónoki és szépirodalmi számokhoz méltó keretet. A rendezés Patzkó Aladárné jó izlését külön is dicséeri.

Az anyagi eredmény szintén megfelelt a közönség nagy érdeklődésének. Bár beletéti díj nem volt, nem volt senki, aki adományával hozzá ne járult volna az ünnepély anyagi sikeréhez.

Az ünnepélyen felül fizettek: Seblach Jozefina 4, Lakatos Antalné 6, Des Echerolles Kruspér Sándor né 10, Brém Lőrinc 10, rd Karácsonyi János 10, dr. Vucskies Gyula 4 korona.

A cselédotthon ügye. Az előkészítő-bizottsága tisztelgése a megyéspüspök-nél.

A Katholikus cselédotthont előkészítő bizottság tagjai vasárnap délelőtt tisztelgettek gróf Széchényi Miklós megyéspüspök-nél. Előbb Grócz Béla nagyprépost lakásán gyűltek össze, ahol megjelentek: Dr. Szandtner Pál akadémiai dékán, a bizottság elnöke, özv. Óváry Sándorné, özv. dr. Személy Kálmánné, özv. Grunwald Henrikné, Pallay Lajosné, Buzássy Alberné, Eleméry Ferencné, Feketéné Mikussay Margit, Imrik S. Zoltán, Halász Gyula, dr. Lestyán Endre, Szilágyi Dózsa. Dr. Fráter Imréné kimentette magát.

A nagyprépost szokott közvetlenségével és szeretetreméltóságával fogadta a küldöttség tagjait, akiknek mély hálóját dr. Szandtner Pál ékesszóló szavakkal a következő kerekded, mélyen átértett beszédben fejezte ki:

Méltóságos és Főtisztelendő Nagyprépost Ur!

Méltóságodnak a keresztény felebaráti szeretet gyakorlásában nagy áldozatokra is kész nemes szíve, nemcsak a szűkölködők anyagi nyomorának enyhítésében követte és

köve i az isteni Mester példáját, hanem a magasabb rendű: erkölcsi életmentés magasztos hivatásának apostoli betöltésében is.

Azoknak a napról-napra gyarapodó s már régen az Égig érő emberbaráti tényeknek sorozatában, melyekkel Méltóságod másokat, testi és lelki boldogításában, oly önzetlenül segített és segít, mindenki előtt csak ragyogó eseményként állhat és áll Méltóságodnak ama legújabb s egy Nagyváradon alapítandó Cselédotthon céljaira szánt 3000 koronás kegyes adománya, melyért, nemcsak az ezen Otthont-szervező nagyváradai Kath. Növédőegylet, hanem minden a társadalom erkölcsi regenerálását szíven viselő ember nevében hálás köszönetet mondandó, Méltóságod előtt ma megjelentünk.

Méltóságodnak ez, összegében nem kevésbé, mint motívumaiban hatalmas adománya, oly intézménynek fogja megvetni, Isten segítségével, alapját, mely száz és száz szegény leány erkölcsi feltámasztásával s száz és száz mások kenyérére utalt cseléd hazulról hozott jó erkölcsök megvédésével: egész vidék leendő magyar anyáiban lesz hivatva megrendíthetetlené tenni az 5 lelkeknek is egyedül értéket adó s az utódaik nevelésének helyes irányát is egyedül biztosítani tudó keresztény erkölcsiséget.

E nagy következmények megfontolásánál, bármily mértékben érezze is katolikus és magyar szívének Méltóságod keresztényi és hazafias áldozatkészsége iránt a hálás elismerést, tudatában vagyunk annak, hogy hálánk s e szerény hála megnyilvánítása a nemes tett valódi preliumának csak halvány ellenértéke sem lehet. De nem is azt óhajtjuk mi, hogy Méltóságodnak a mi, bár még oly hálás köszönetünkben kelljen megtalálnia emberbaráti nagylelkűsége jutalmát!

Egyelőre a Méltóságod bőkezű támogatásával létesítendő intézmény legyen Méltóságod jutalma, azzal, hogy erkölcsi, szociális és hazafias céljait mindenben betöltendő, majdan pedig fizessen meg Méltóságodnak az örökkévalóság koronájával. Az, Akiért Méltóságod — mint áldozatos jótékonyaságai közismerten tanúsítják — mindekor és önmagánál is jobban szerette és szereti felebarátait.

Kérjük Méltóságodat, fogadja még egyszer hálás köszönetünket.

A gondolatokban gazdag és lendülettel előadott beszéd hű tükre annak az elismerésnek és közszeretnek, amellyel a váradai egyházmegye és társadalom a nagyprépostot körülveszi.

A fáradhatatlan nagyprépost vezetése mellett vonult a küldöttség a püspökhöz. Gróf Széchényi püspök örömmel fogadta a bizottságot.

Grócz Béla keresetlen szavakkal fejezte ki a küldöttség célját, amely hódolatát óhajtotta kifejezni a püspök előtt és ezen nagy vállalkozáshoz áldását és támogatását kérte.

A püspök szívesen fogadta úgy a nagyprépost szavait, mint a küldöttség megjelenését, amelynek minden egyes tagjához volt kedves szava. Mindenekelőtt hálóját fejezte ki a nagyprépostnak és Szilágyi Dózsaának áldozatkészségükért. Említette a nagyprépost, hogy a hölgyek a Növédelmi hivatalban ezen intézményhez szükséges szociális gyakorlatot szereznek, annál is inkább, mert a hölgyek — mint a bizottság egy tagja megjegyezte — igaz odaadással és önzetlenséggel működnek a hivatalban. A püspök megígérte támogatását, eddig is a legnagyobb rokonszenvvel kísérte a Növédő egyesület működését. A főpásztor szavaiban volt buzdítás a kezdet nehézségeinek legyőzésére, aki lekötölező szíveséggel bucsuzott el a küldöttség tagjaitól.

Harc a mótely ellen.

Merénylő katonák.

Vasárnap este a Sas passage alatti pincéből kijött két baka, két leány kíséretében. A leányok ismerősek voltak Marcsó Kálmán őrmesternek és Kiss Elek rendőrtizedesnek, felszólították tehát őket, hogy menjenek velük a rendőrségre.

A két horvát katona ellenszegült, de Marcsó őrmester karjára kapta a két leányt s vitte őket befele, Kiss Elek pedig hátul követte. Egyszerre visszanezve látta, hogy az egyik katona kivont szuronnal utánuk sompolyog és Marcsó felé szur, épen a háta közepébe. Kiss Elek botjával kivédte a szurást s leütötte a szuronyt, amikor a másik katona ököllel vágott Kiss Elek arcába s azt össze is törte. Erre a két rendőr lefegyverezte a két katonát nagy erőfeszítéssel s bevitte a rendőrségre az időközben odaérkezett Balogh Zsigmond és Rózsa Sándor rendőrök segítségével, akiket Weisz Vilmos polgárőr hívott elő. A passage alatt levő rengeteg népből senki sem segített a rendőröknek.

Az eset után megjelent a katonai kézszenlét s elvitte a két katonát a várba.

A rendőrség részéről Gerő Ármin főkapitány erélyes hangú átiratot intézett a katonai parancsnoksághoz, amelyben a merénylő katonák példás megbüntetését kérte. A katonák tette annál súlyosabb beszámítás alá esik, mert nemcsak engedelmességni tartozik a katonának a rendőröknek, hanem segédkezni tartozik neki s támogatni köteles a rendőrséget.

A rendőrség munkája.

A nagyváradai rendőrség már ez esetet megelőző időben erélyes razzikát rendezett, hogy megtisztítsa a várost az erköstellenségtől, amire a katonaság is gyakran felhívta.

Ismeretes, hogy Mayer László gyors és energikus intézkedésével valósággal megfojtotta a kolerát Nagyváradon, kiirtotta a kiütéses tifuszt, a himlőt lehetetlenné tette s hasonló szigorú eljárást rendelt el az erköstellenség kiirtására vagy korlátozására. Róz Bertalan rendőrkapitány ennek folytán gyakori razzikát tartott s kikutatta és megtisztította az erköstellenség fészkeit.

A katonaság méltányolta is ezt a munkát s több ízben megelégedését fejezte ki a rendőrség akciója felett, legutóbb pedig Miskolczy Imre a délvidek kormánybiztosa teljes megelégedését nyilvánította a főorvos és a rendőrség sikeres buzgalmaért.

A komádi gyilkosság tárgyalása.

A nagyváradai esküdtbíróóság tegnap folytatta a tanúkihallgatásokat a komádi gyilkosok bűnyüében. Az első kihallgatott tanu Cser János komádi esendőrőrmester volt, aki az első nyomozást végezte ebben az ügyben. Ő fogta el Szaniszlai Lajost. Elmondotta, mennyire megdöbbenett az apagyilkost a esendőrök megjelenése. Halálsápadt lett, remegett minden ízében, de nem ismerte be a bűncselekményt. Elbeszélte aztán G. Nagy Dániel elfogatását. Megkérdezte az elnök a tanutól, hogy van-e a esendőröknek nyakszoritójuk, mert G. Nagy Dániel azt állítja, hogy egy vas nyakszoritót akartak a nyakára tenni s ettől való féltében tett beismerő vallomást?

A esendőr tagadta, hogy ilyen vasszorító egyáltalán léteznék. G. Nagy Dánielt senki sem bántotta, önként jelentkezett, hogy vallani akar, a tanu meg se kérdezte, hogy bevallja-e tettét, hanem bevezette a főjegyző szobájába, hol aztán kihallgatták hatósági biztosok jelenlétében.

A tanu aztán vitte el G. Nagy Dánielt a büntett színhelyére, ahol megmutatta, hogyan követték el a büntettet. A tettestársnak Nagy Sándornak lakásán kikötötték a kemencét, de az égetett csalánzsák maradványaira nem akadtak, majd két hét múlva kikötötték a még ott maradt hamut s akkor a tanu határozottan felismerte a csalánzsáknak tenyérsnyi nagyságu, elhamvadt részét.

Tanut szembesítették G. Nagy Dániellel, aki határozottan szemébe mondotta a esendőrőrmesternek, hogy az ő fenyegetésére vallott.

Eliás Ferenc járás őrmester kihallgatása következett ezután, aki elmondotta a G. Nagy Dániel egész vallomását. Ez a tanu volt az, aki előtt a tettes első vallomását megtette a legnagyobb részletességgel. A tanu kihallgatása délig tartott.

Ezután még Benedek József esendőrőrmestert és Tamás Péter járásőrmestert hallgatták ki, akik egyhangulag megegyeztek, hogy erőszakkal vették volna rá G. Nagy Dánielt a vallomásra.

Majd Biró András és Boros Mihály esküdtök következtek kihallgatásra, akik jelölték a vádlottak kihallgatásánál. Mindketten megerősítették, hogy a esendőrök még egy rossz szóval sem illették G. Nagy Dánielt és társát G. Nagy Dániel teljesen önszántából tette beismerő vallomását.

Ötvös Gyula komádi főjegyző volt a következő tanu. Az elnök először a vádlottak előéletére nézve érdeklődött tőle, Ötvös főjegyző Szaniszlait szorgalmas, jóindulatu embernek ismerte. Azt azonban többször hallotta, hogy feleségével és apjával nem a legjobb viszonyban élt. Nagy Sándor szerinte kötekedő, szeles ember, aki soha sem szeretett dolgozni, ugyszintén G. Nagy Dániel is renyhe, dologkerülő volt mindig.

Elmondta továbbá, hogy a gyilkosság napján nem volt Komádiban, csak másnap ment haza. Ő azonban, mivel a esendőrök már kezükbe vették a nyomozást, nem avakozott belé annak menetébe. Február 5 én a esendőrök a község házára vezették G. Nagy Dánielt, az ő szobájába, ahonnan a nyomozást vezető járásőrmester telefonált, majd egy Szabó Róza nevű nővel beszélt hosszabb ideig. Ezen idő alatt megszólította őt G. Nagy Dániel.

— Főjegyző ur kérem, mondanék valamit! Bár a esendőrök ezidáig még egy ujjal sem nyultak hozzám, azonban kerülni akarom, hogy a faluhosszat ide-oda hurcoljanak, meg hogy ezután bántalmazni találjanak, elmondanám hát, ami a szívemet nyomja!

Ötvös főjegyző biztató szavaira beszélni kezdett Nagy Dániel:

— En követtem el a gyilkosságot! — És tovább folytatva részletesen elmondta a

gyilkosság történetét, amelyet aztán később a esendőrök előtt és a vizsgálóbíró előtt is magismételt.

Az elnök kérdésére G. Nagy Dániel tagadta, hogy ez így történt volna; Ötvös főjegyző beszélte rá, hogy vállalja magára a gyilkosságot és hogy G. Nagy Istvánt és Szaniszlai Lajost mondja bűntársainak. Ötvös Gyula azonban aztán is szemébe mondja Nagy Dánielnek vallomását.

Ezután a boncolóorvosokat dr. Gerő Sándor és Fisch Áront, végül pedig az elmeszakértőket dr. Grósz Menyhértet és dr. Gerő Sándort hallgatta ki a törvényszék. A tárgyalást ma folytatják.

Intenzív zöldségtermelés.

Jelinek Ferenc életrevaló indítványa.

Évek óta hivatalosan és a lapokban sürgetik a konyhakertészet, illetve a zöldségtermelés szükségességét, a sok biztatásnak azonban még nem látjuk semmi eredményét. A városi lakosság sem nem törekedik ez irányban, hogy valamit tegyen, no meg nem is ért hozzá, a falusi nép pedig, kivéve, ahol ősidők óta foglalkoznak zöldségtermeléssel, érzéketlen az ilyen dolgok iránt.

A városházán is sokszor felmerült az eszme, hogy városi földeket csak konyhakertészetre használják, de alig történt e tekintetben valami.

Hol van e tekintetben Németország? Ott annyira belátják ennek a kérdésnek a fontosságát, hogy nemcsak a hírlapi cikkekben, hanem a valóságban is zöldségtőlék foglalták el a mult nyáron a virágok helyét. Sőt többet láttunk.

Mikor a német katonák Nagyváradon átvonultak, a vasuti kupék ütközői mellett láttunk apró ládikákat, amilyeneket mi az abiakokba rakunk, és ezekben üdén zöldséget, petrezselymet, répát, zellert stb. Így a vonaton mindég kéznél volt a főzéshez szükséges apróbb zöldségtermék.

Ott azonban érzékkel bírnak az ilyen dolgok iránt és ezeket szereznek igen könnyű szerrel.

Jelinek Ferenc ismert kiváló nagyváradai kereskedelmi és műkertész tegnap beadványt intézett Nagyvárad városához. Előadja, miszerint elérkezett az idő, hogy a város intenzívebb zöldségtermesztésre az előkészületeket megtegye s e célból indítványozza, hogy a város az összes szabadon heverő városi földeken zöldségtermelést létesítsen.

Impulzust az adott az indítványra, hogy a bolgár kertészek elköltöztek Nagyváradról s az ittmaradtak is indulásra készen s földjeik, amelyekről a nagyváradai piac táplálkozott, műveletlenül hevernek. A hus mindig kevesebb lesz, tehát a zöldségtermelést kell fokozni. Németország ezt még idejében megkezdte s Ausztria folytatta s rajtunk a sor, hogy haladéknélkül megkezdjük és hatóságilag megműveltsük a parlagon heverő földeket.

A részletek kidolgozása a hatóság tervével függ.

Jelinek Ferenc mint kiváló szakember bizonyára legjobban tudja értékelni a dolog nagy horderejét s a város hozzá fordul, bizonyára a kivitelt is értékes utasításokká szolgálhat.

NAGYOTHALLÓ?

Fülzugásban szenved?

Hallását megjavítja, fülzugását megszünteti a „Thermo elektromos hallókészülék“, mely oly kicsiny és könnyű, hogy a fülben kényelmesen, észrevétel nélkül hordható. Határozott előnye, hogy sajátkezűleg behelyezhető a fülbe és kívülről nem látható!

Csak nálunk kapható!

Prospektust ingyen küld Thermo-Vállalat, Budapest, Rákóczi-ut 57/a. Telefon: József 52 73. Nyitva: hétköznap 9—6 óráig, vasár- és ünnepnap 10—4 óráig egyfolytában.

HÍREK

*** Áprilisban újra összeül a Ház.** Budapesti tudósítónk jelenti, hogy áprilisban újabb hadiülésszak gyűl egybe, amelyben a költségvetést fogják letárgyalni.

*** A Katholikus Kör mai vetítőestélye.** A Katholikus Kör mai vetítőestélye egyike lesz a Kör által rendezett ismeretterjesztő előadások legérdekesebbjeinek. Kovács Kandid premontrai rendű főgimnáziumi tanár tart előadást a magyar és osztrák hadi flottáról békében és háborúban. Ez a flotta hajóegységekre nézve egyike a legkisebbnek, de úgy technikai tekintetben, mint tengerészei kiválósága tekintetében a legdicsőségesebb szerepet játszott a világháborúban. Gyönyörű vetített képekben mutatja be az illusztris előadó hadiflottánkat a béke idején és hadi működése közben. Az előadás pontosan 5 óra kezdődik.

*** Hazai miniszter kitüntetés.** A király megengedte, hogy báró Hazai Samu magyar honvédelmi miniszter, gyalogsági tábornok a Württemberg koronásrend nagykeresztjét a kardokkal elfogadja és viselje.

*** Lipót-rend Reviczky a ezredesnek.** A hivatalos lap közli, hogy a király revisnyei Reviczky László 4. honvéd gyalogezredbeli alezredesnek, egy honvéd gyalogezred parancsnokának az ellenség előtt tanúsított vitéz és eredményteljes magatartásának elismerésül a hadidiszitményes Lipót-rend lovagkeresztjét adományozta díjmentesen. — Falk Ferenc 4. honvéd gyalogezredbeli százados ugyancsak vitézságáért a hadidiszitményes III. osztályú vaskoronarendet kapta díjmentesen. — Sebestyén Gyula 4. népfelkelő gyalogezrednél beosztott tart. honvédhadnagy és Oláh Lajos, a 4. honvéd gyalogezrednél beosztott 2. honvéd gyalogezredbeli hadnagy a legfelső dicső elismerésben részesült.

*** A községi jegyzők beszerzési előlege.** Mikor a községi és körjegyzők részére a belügyminiszter beszerzési előleget engedélyezte, a rendeletben kimondotta, hogy azt december 31-ig feltétlenül fel kell venni, mert különben nem kaphatják meg az előleget. A rendelet azonban oly későn érkezett meg, hogy sokan nem tudták felvenni az előleget. Így aztán igen sok esetben megtörtént, hogy valamelyik adóhivatalhoz csak január 1-én érkezett meg a kiutalási rendelet ezért az érdekeltek nem kaphatták meg pénzüket. A jegyzők e méltánytalanság orvoslásáért egyenesen a miniszterhez folyamodtak. A belügyminiszter tegnap értesítette az alispánt, hogy a december 31-ig beérkezett beszerzési előleg iránti kérelmeket még január havában is el lehet intézni, illetve az előlegeket ki lehet utalni.

*** Katonai kitüntetés.** A király Török István 101. gyalogezredbeli tart. hadnagyot a legfelső dicső elismeréssel tüntette ki vitéz magatartásáért.

*** Pályázat katonai cikkekre.** A közös hadügyminiszterium f. évi február hónapban a hadsereg részére nagymennyiségű különböző cikkeket szerz. A pályázati határidő és a részletes tudnivalók a kamarai irodában megtehető. Nagyvárad, 1916 január 24. A nagyvárad Kereshadalmi és Iparkamara: Dr. Moskvits József, elnök. Dr. Sarkadi Lajos, titkár.

* Adomány a Cseléd-otthonra.

Mintha megérezték volna Nagyváradon a cselédügy rendezésének elodázhatatlan szükségét, az egész országos közvélemény nyilatkozik meg a Kath. Növédő Egyesület felhívása után pár napra. Az Alkotmány, az Esti Ujság, sőt a Pesti Hirlap is sürgetőleg követeli a cselédügy rendezését, mely eszmének klasszikus kifejezője dr. Prohászka Ottokár nyílt és eleven cikkeivel. Nemesak a hadiárva, rokkantak és özvegyek, hanem a cselédék is nyomorultjává lettek ezen rettenetes időnek, ami annál lesújtóbb, mert erköcsi züllésbe döntötte őket. A közönség sokat áldozott, tagadhatatlan, de ha fillérekkel is, járuljon a Katholikus Növédő Egyesület mozgalmához, amit szép példával vezettek be. Elismerésre méltó, hogy Harmathy Károlyné, aki annyi nemes ügynek a támogatója, ezt megkezdte 50 K-ával, amit köszönettel nyugtáz a bizottság.

*** Száhlender Lajos az alumíniumról.** Száhlender Lajos kémikus, Száhlender Károly vasutagazgató fia a Természettudományi Közönyben érdekes cikket írt az alumínium hasznáról a békében és a háborúban. A cikk fejtegetései szakkörökben méltó feltűnést keltettek.

*** A nagyvárad ujságírók közgyűlése.** A nagyvárad ujságírók egyesülete vasárnap délelőtt közgyűlést tartott. A közgyűlésen a nagyvárad ujságírók teljes számmal jelentek meg. A közgyűlésen Marton Manó ügyvezető elnök elnökelt. Megnyitó beszédében méltatta az ujságírók háborús munkásságát, majd kegyeletes szavakkal emlékezett meg a nagyvárad ujságírók két hősi halottjáról: Jurescu Péter és Molnár Lajos hírlapírókról, akiknek drága emléket jegyzőkönyvben örökítették meg. A jelentések után választások következtek. Az egyesület elnökévé Telagdi József orsz. képviselőt, ügyvezető elnökévé Marton Manót, titkárá Tyll Jánost, pénztárossá Vidosits Gyulát választották meg. A választmány tagjai lettek: Antal Sándor, Boros Jenő, Dutka Ákos, Hegedüs Nándor, Fehér Dezső, dr. Papp Károly, Sas Ede, Pásztor Ede. A közgyűlés elhatározta, hogy a tél folyamán nagyszabású, fényes művész estét rendez. A rendező bizottság tagjaivá Fehér Dezső, Marton Manó, Tyll János, Sas Ede, Pásztor Ferenc, Fried János, Pásztor Ede és Hegedüs Nándort választották meg.

*** Egy cseléd adománya a Katholikus Cselédotthon javára.** A ropogós ezrek és a csengő aranyak mellé sorakozik egy adomány, amely igénytelennek tűnik fel a nagy összegekkel szemben, de megható, mert keservesen megtakarított filléreiből 6 koronát adott a Katholikus Cselédotthonra. Tóth Matild a neve, Szaloután sz. Igál és eljutott hozzá a felhívás, meg is érte és áldozott is érte, szépen és meghatóan fejezi ki ez az áldozat a Cselédotthon égető szükségét.

*** Ajánlat a Rimanóczy kávéház és vendéglőre.** Hillinger Miksa, jelenleg szabadkai vendéglős tegnap ajánlatot nyújtott be Nagyvárad városához a Rimanóczy-étterem és kávéház bérletére. 12 évre kéri a Royal-kávéház és Rimanóczy-éttermet Hajlandó évenként fokozatosan 24000 K, 26000 K és 28000 korona bért fizetni. A helyiségeket a saját költségén ujonnan berendezni. Az ajánlat folytán Rimler Károly polgármester ma, kedden délután ülésre hívta össze a Rimanóczy-alap felügyelő bizottságát.

*** Lószerszámot kérnek az alispántól.** A tavaszi vetésekre lázasan készülődik az egész vármegye. A gazdaközönség tudvalevő, hogy most igen nagy lóhiányban szenved. Erről azonban, mint értesülünk, a kormány fog gondoskodni oly formán, hogy a gazdák részére elegendő lovat fog rendelkezésükre bocsátani. Ily irányban már többek közt Schwarcz Gyula nagybirtokos is kapott ígéretet a kormánytól. A ló mellé azonban szerszámra is nagy szükség van, mert a lovakkal együtt elvitték a szerszámokat is. Schwarcz Gyula tegnap az iránt folyamodott az alispánhoz, hogy a tavaszi vetések foganatosításának tartamára legalább 50 darab lószerszámot eszközöljön ki a kormánytól.

*** Egy nagyvárad leány a fronton.** Megírtuk, hogy T. Jolán nagyvárad leány a frontra ment egy itt átmenő katonavonattal. Addig könyörgött a vonaton parancsnokló századosnak, míg az megengedte, hogy felvegye a honvéd egyenruhát. Részt vett a harcokban a bukovinai fronton, hosszabb időt töltött a lövészárookban a katonák között, kik nem is sejtették, hogy a jól megtermett honvéd leány. A leányos arc feltűnt egy idegen tisztnek s akkor a tábori főpap gondjaira bízta. A tábori főpap leveleiből meggyőződünk, hogy T. Jolán — aki még nincs 16 éves — nem kalandvágyból ment a frontra, hanem hazájáért akart harcolni. A jobb családból való leány hosszabb ideig volt a kolonai zárdában, míg a tábori főpap Budapestre hozta s átadta családjának.

*** Iparosok adóelengedése.** Az 1914. évi XV. t. c. lehetővé teszi, hogy oly iparosok, kik a háború folytán jövedelmüket teljesen elvesztették, vagy kiket 50 százalékos kimutatható veszteség ért, adójuk elengedését, illetve leszállítását kérhetik s amennyiben kérelmük indokolását igazolni tudják, adóelengedésben, illetve adójuk leszállításában részesíttessenek. — Ezen kérelmek Nagyváradon a m. kir. pénzügyigazgatósághoz adandók be 1916. évi január hó 31-ig. Felhívjuk tehát iparosaink figyelmét erre azzal, hogy saját érdekeiket szem előtt tartva, amennyiben ily adóelengedésre, vagy leszállításra jogot formálnak, kérvényeiket beadni el ne mulasszák. E tárgyban felvilágosítást készséggel nyújt az Ipartestület hivatala. Tisztelettel: az Ipartestület elnöksége.

*** A magán borfogyasztók adójának megváltása.** A magán borfogyasztók és bortermelők fogyasztási adójának megváltását még ma, kedden és holnap, szerdán lehet eszközölni a városháza bizottsági termében. Figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy ha elmulasztják boritaladójuk megváltását, később azt nem pótolhatják, hanem rendszeres kezelés alá veszi a fogyasztási adóhivatal borkészletüket. Különben a fogyasztási adóhivatal felügyeletét teljesítő pénzügyi tanácsnok erre nézve a következő hirdetményt adta ki:

A városi tanács a magánosok borfogyasztása után esedékes fogyasztási adó megváltásának határidejéül folyó hó 24. 25. és 26. napjait tüzte ki és felhívta az egyezségi ajánlatot tenni óhajtókat, hogy ajánlataikat a kibüldött bizottság előtt a fenti napokon délelőtt 9-től 12 óráig beayujtani sziveskedjenek. Miután a városi tanács által kitézött tárgyalási napok elteltével az elkészült ajánlatok figyelembe vételét nem fogják és a bizottság működését befogja szüntetni, ezuttal ismételtén felhívja az egyezségi ajánlatot tenni óhajtókat, hogy ajánlataikat Városháza bizottsági termében működő kiküldötték előtt megtenni szives-

kedjenek. Nagyvárad, 1916 január 23. *Juricskay* Barna tanácsos.

*** Fel kell kutatni a hősök árváit.** Eddig az volt a szokás, hogy a hősök árváit tulajdonképpen csak akkor kezdték a törvényben előírt módokat alapján kezdeni, amikor már a veszteségi lajstromok is hozták az elesett apa nevét. Ez a módszer természetesen igen hosszadalmas volt. Hiszen a veszteségi kimutatások csak hónapokkal később hozták azt a hirt, amit már talán a hősi halál után egy két héttel tudtak a hozzátartozók. Most a belügyminiszter a hősök árvái érdekében érdekes és fontos rendeletet adott ki. E szerint a hősi halált halt gyermekeit azonnal fel kell kutatni, mikor az apa elcsúszott az első értesítés megérkezése után. A hivatalos eljárást azonnal meg kell indítani és a gyermekeket a legmelegebb bánásmódban kell részesíteni. Az árvaszékek feladatává teszi a miniszter a hadiárvaokról való gondoskodást. Kötelességgé teszi, hogy mikor valamelyik hősi halált halt gyermekéről tudomást vesznek, akkor azokat a gyermekeket minden körülményesebb eljárás nélkül vegyék pártfogásukba. Igyekezzenek akár a maguk, akár a társadalom, akár pedig az állami jótekonysági intézmények útján a gyermekeket biztosítani, hogy azok semmiféle nélkülözésnek se legyenek kitéve.

*** Új vonatok a gyomai vonalon.** A mai naptól kezdve két vonat lép életbe a gyomai vonalon. A 2202. sz. indul Nagyváradról 25 óra d. u. 1:48 órakor, a 701. sz. érkezik Nagyváradra 26 óra d. e. 9:30 órakor. A forgalmi főnökség.

*** Megállapították az ismeretlen hulla személyazonosságát.** A napokban megírtuk, hogy a Grósz-féle pálinkázület előtt rosszul lett egy nő, akit beszállítottak a rendőrségre, ahol nemsokára kiszervezték. A rendőrség megindította a nyomozást az illető személyazonosságának megállapítása végett. Tegnap végre sikerült világosságot deríteni kiletére nézve. Glücksmann Gizellának hívják, 48 éves városi segélyezett, akit már kétszer ért szél, most harmadszor már halálosan. A nővérerek feltűnt, hogy már pár napja nem jött el hozzá, elment hát lakására, ahol Glücksmann Gizella egy családdal lakott együtt. Természetesen itt nem találta, ekkor támadt a gyanú, hogy biztosan ő lesz az a nő, akiről a lapok írtak. Elmentek a hullaházba, ahol csakugyan ráismertek Glücksmann Gizellára.

*** Összeütközés villamos és parasztkocsi közt.** Tegnap délután a Kossuth-utca végén egy befelé igyekező villamoskocsi elé került Rézig Ferenc fuvaros egylovas kocsija. A kocsi elbámészkodott a pont a villamos közepe felé engedte lovat. A villamos elgázolta a lovat, a kocsi rudja pedig beütötte a villamos ablakát. A ló megdöglött. Kis, fiatal esikó volt, elég drága a mostani löszegény időkben, gazdája siratta sokáig. A villamos közlekedésben az incidens kis késedelmet okozott.

*** Göre Martcsa lakodalma.** (A Vigadó mozgó szenzációja.) Lepénd község híres népe, a Göre Gábor bíró uram jóízű magyarjai vonulnak be ma a Vigadó mozgószínházba. Bemutatóra kerül ugyanis a „Göre Martcsa lakodalma” című remek moziszkedcs. A magyar néphumor legtipikusabb alakjai, Göre Gábor, Durbintes sógor, Göre Martcsa, meg a Kátsa cigány a főszereplők és mellettük a lepéndi egész retye rutya. A pompás alakokat Rózsahegy Kálmán (Göre Gábor) Csizsér Lajos (Durbintes sógor) Szatmári Lajos (Kátsa) Dolnai Ilona (Göre Martcsa) örökítették meg a filmen. A színpadon a legnépszerűbb bíró Dévai Sándor kabaré-művész alakítja. A nagyszerű moziszkedcs, a mely iránt érthető az érdeklődés, ma kedden és szer-

dán látható a Vigadóban. Előadások délután 5, este 7 és 9 órakor. Kedvezményes jegyek az alkalommal nem érvényesek.

*** Külön békét fog kötni Franciaország,** mert a mellfűző ipar terén teljesen legyőzte Rosenzweig Róza mellfűző salón tulajdonos, úgy az elegáns és finom kivitelben, mint az olcsó árakkal dacára az anyag drágulásának. Reklam fűző K 6— Haskötők K 3-tól. Leibchenek saját árban. Rosenzweig Róza. Szalárdi u. 9.

*** 43-ik államsorsjáték** f. évi február 10 én tartják meg a közös polgári jótékony célokra rendezett 43-ik államsorsjáték húzását ezen sorsjáték tartalmaz 21146 nyerményt, melyek mind készpénzben fizetettek ki, közöttük 200000, 50000, 30000, 20000 stb. koronás főnyerményekkel. Sorsjegyek a 4 koronával kaphatók dohánytözsdekben, váltóüzletekben, adó-, posta-, és vasúti hivatalokban stb.

*** Uri nő,** ki nyelvmesternői képesítését külföldön szerezte, nőket és gyermekeket tanít lakásán németül, franciául és angolul. (Vizvezeték u. 31)

*** Mindennemű arcz-, kéz vörösségről biztos stb. Harmat tej krém.** Ára 1 K.

*** Nagyothellő és fülugásban szenvedő olvasóink helyesen teszik, ha a fülben kívülről nem látható Thermo elektromosballékészüléket hordják,** mely kis apparátusa hallást megjavítja, a fülugást snüneti. Prospektust ingyen küld Thermo-Vállalat, Budapest, Rákóczi ut 57/b.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Kedden : A császárné.
Szerdán : A császárné.
Csütörtök délután : Jótékonycélu előadás a rokkant színészek alapja javára. Zsuzsi kisasszony.

Csütörtök este : A kisasszony férje.
Pénteken este : Szibil.
Szombaton este : Legénybucsu.

A császárné.

Parádés darab, parádés kiállításban. Jakobson és Bodansky, a két szövegíró Mária Terézia alakját viszik színpadra, elég sikerült, ha nem is egészen új nyomokon járó mesében. A bonyolítás egészen egyszerű, átlátszó, szinte azt csodálja az ember, hogy a mese vázál szolgáló félreértésekből egyáltalán bonyodalom keletkezhetik. Az egyszerű mesére feltűzött jelenetek azonban többnyire kedvesek, élénkek, a párbeszédek ötletesek, a zene elég eredeti, dallamos, vannak a darabban új táncok, a kiállítás fényes — nem csoda, ha a Császárné — bár nem mondható elsőrangú remekműnek — ismét kaszadarabja lesz néhányszor a Szigligeti színháznak. A színpaddal tökéletesen ismerős szerzők izléses, ügyes munkája, mely meg is érdemli a sikert.

De megérdemli a sikert az itteni előadásba felhalmozott ambíció is. A társulat pompás kiállításban és a legjobb erővel hozta színre az új operettet. A címszerepben Sz. Zsigmondy Anna szépségével épp úgy ragyogott, mint kitűnő énekével és pompás öltözeteivel. Igazi fejedelmi megjelenés volt. Tompa Béla és Sik Rezső képviselték a komikus elemet. Mindkettejük alakítása a maga nemében elsőrangú. Kálmán Mancinál meglátszott, hogy szerepének hangterjedelme nem az ő kis hangjához igazodott. A hanganyagbeli fogyatékos-ságot azonban pótolta kitűnő rutinnal, temperamentummal. Táncai külön dicséretet érdemelnek. Békefinek alkalmá volt néhány szép énekszámmal sikert aratni.

Bihari (a császár) és Farkas Pál (az

szerepi arányilag jelentéktelenek. Érdekes, hogy mindkét szerep alkalmas lett volna arra, hogy ezeket a szerzők valami bonyodalom szövésére és a mese érdekesebbé tételére felhasználják és fővebben kidolgozzák s éppen ezzel a két szereppel tördtek a szerzők a legkevésbé. Itt jó kezekben volt mindkét szerep és csak ezzel határozottan nőttek jelentőségben. Urai Blankának is volt néhány kisebb énekszám.

A darab külső kiállítása minden időnyt kielégített, kivált tekintetbe véve azt, hogy háboruban és vidéken vagyunk. A rendezés az összjáték, az ének- és zenekarok kiegészítésének.

Legújabb táviratok.

A bolgár király köszönete királyunknak.

Budapest, január 24. (Saját tud.) Ferdinánd bolgár király táviratban megköszönte királyunknak az osztrák-magyar tábornokká való kinevezését. Királyunk meleg hangon válaszolt a köszönő táviratra.

Montenegró tovább harcol.

Budapest, január 24. (Saját tud.) Bukarestből jelentik: Az „Independance Roumaine” Lyonból jelenti, hogy a párisi montenegrói konzul 24-iki jelentése szerint Miklós király kormányával elutasította az osztrák-magyar békefeltételeket s a harcot a végsőkig folytatni fogja. A király csapatainál marad.

Luganóból jelentik: Miuskovic montenegrói miniszterelnök táviratozott a hasonnevű párisi montenegrói követhoz, hogy Montenegró a késhegyig menő harcot folytatni fogja. Nikita mellett csak két fia maradt.

Monasztirt 45 francia repülő bombázta.

Budapest, január 24. (Saját tudósítónktól.) A Havas ügynökség jelenti:

Monasztirt reggel 45 francia repülőgép bombázta s a pályaudvaron, vasútvonalakon, raktárakban károkat okozott.

NYILTTÉR.

Alapított 1847-ben. — Számos ki-tüntetés. — Több ezer elismerő levél.

ÓRÁK

ékszerek részletfizetésre

BRAUSWETTER JÁNOS, Szeged

Nagy képes árjegyzék ingyen!

Mindenféle aranytárgyakat, törött aranyat, arany pénzeket legmagasabb áron készpénzért vásárolok, kérem hozzám bizalommal beküldeni.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KAROLY.

VIGADÓ

mozgó színház

Nagyvárad, Fekete Sas-Passage.

GÖRE MARTSA LAKODALMA.

Moziskeccs 3 részben

Bemutatásra kerül a
"VIGADÓ" mozgó-
színházban.

1916. január 25. és 26-án

kedden és szerdán.

Előadások 5, 7 órakor és este 9
órákor.

SZEMÉLYEK:

Göre Gábor
Durbints sógor
Kátsa cigány
Göre Martsa
Szolgáló
Majsztam ur: Tsupor Pál

Rózsahogyi Kálmán.
Csiszér Artúr.
Szathmári Lajos.
Dolinsai Ilona
Mlts Rózi.
Stella Gyula.

Göre Gábort Dévai Sándor fővárosi
népszerű kabaréművész alakítja.

Jáccódik ma, az világ
közepén: Lepéndön.

HELYÁRAK: Páholy-ülés 1 kor. 20 fill. Zsölye
1 kor. Támlásszék 80 fill. II.
hely 60 fill. III. hely 40 fillér.

Kedvezményes jegyek
nem érvényesek.

Nagyvárad város tanácsa.

603 - 1916 szám.

Hirdetmény

Lözhírré teszem, hogy a m. kir. honvédelmi miniszter ur 1915 december hó 29 én 19267/eln 20 b 1915 szám alatt a hadicélokra igénybevet. fém tárgyak részbeni beszoigáltatása tárgyában a következőket rendelte:

A folyó évi szeptember hó 25 ről 18462/eln. 20 b 1915 szám alatt kelt rendelettel hadicélokra igénybevetnek kijelentett fém tárgyak beszoigáltatása tekintetében további intézkedésig — ezennel a következőket rendelem:

1. §. Az olyan iparüzők és kereskedők, akik a bevezetésben említett rendelet 1 § ában felsorolt tárgyakat előállítják, vagy azokkal kereskednek, kötelesek egyelőre az e tárgyakból raktáron levő készletük egyharmadrészt beszoigáltatni.

2. §. A szállodás, vendéglős és kávé ipar, ugyszintén a sütő- és cukrászipar körébe tartozó vállalatok, továbbá az olyan egyesületek, a melyek ételeket és italokat szolgáltatók ki, kivéve a kimondottan jótékony célt szolgálókat kötelesek egyelőre az alább felsorolt fém tárgyakból való készletük felét beszoigáltatni

1. főedényeket (főző, befőző és fagyaltkészítő üstök, fazekak, lábosok, serpenyők, kanok, sütőformák és hasonlók) egyszerű asztali készleteket (hátók, tálak, tálcák, gyertyatartók s hasonlók) vörös rézből (még ha ónozza vagy más fémekkel csupán bevonva vannak is).

2. Az 1 pont alatt felsorolt tárgyakat tiszta nikkeltől, kivéve a szerelvényes árukat (gürtlerwaren) mint például leveses tálak, kannák, sziták, mártás csészék, főzelékestálak és hasonlók

3. Konyhaszereket (mozsarak, mozsártörök, habütők, egyszerű, öntött sárgaréz gyertyatartók, vasalók, tálcák és hasonlók) sárgarézből.

4. Gyümölcs befőző (lekvár) üstöket vörösrézből és sárgarézből.

5. Egyszerű parázstartókat és kályha előtéteket vörösrézből, sárgarézből bronzból és tombakból

6. Félkilogrammos és ennél nehezebb súlyokat sárgarézből.

Vörösrézzel, sárgarézzel, tombakkal, bronzal, nikkellel bevont vagy lemezelt olyan tárgyakra, amelyek lényegükben más anyagból készültek, az igénybevetel nem terjed ki, ezeket tehát nem kell beszoigáltatni.

3. §. Az itt elrendelték szerint kötelezettek birtokában levő és hadicélokra igénybevetett fém tárgyaknak beszoigáltatás alá eső egyharmad részét, illetőleg fele részét minden egyes fémre nézve, az egyes fémekből meglevő tárgyak súlya alapján kell kiszámítani, a súly határán belül a birtokosnak szabad gáiban áll a beszoigáltatandó tárgyakat kiválasztani.

E súlyhoz azonban hozzá kell számítani azoknak a fém tárgyaknak a súlyát, a melyekre nézve a birtokos igazolja azt, hogy azokat valamelyik hazafias célú fémgyűjtés részé e ajándékképpen vagy cseretárgy ellenében átadta vagy a „Magyar Szent korona országainak fémközpontja részvénytársaság”-nak illetőleg az általa megbízott bevásárlóknak szabad kézből eladta.

Az ekként fémnemenként kiszámított súlyok egyharmadrészből, illetve feléből az ajándékképpen, cseretárgy ellenében, vagy eladás útján átadott súly mennyiségeket levonásba lehet hozni, s csak az ily képpen kiadódó súly mennyiségű fém tárgyak szolgáltatókba

4. §. A beszoigáltatás ideje, helye és módzatai közhírré fognak tétetni.

5. §. A folyó évi 18462/eln. 20. b 1915 szám alatt kelt rendelettel hadicélokra igénybevetnek kijelentett fém tárgyak, valamennyi birtokosa, ezeket a tárgyait a folyó évi november hó 30 áról 17709/eln 20 b 9115

szám alatt kelt rendelettel kitűzött határidő, tehát az 1916 évi január hó 31-én tul is, egészen az azok beszoigáltatására kitűzendő napot megelőző napig továbbra is szabad kézből eladhatja a „Magyar Szent korona országainak fémközpontja részvénytársaság”-nak, valamint az általa megbízott kereskedőknek.

6. §. Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya Horvát Szlavonországra is kiterjed.

Nagyvárad, 1916 január 22.

Rimler Károly s. k.
polgármester.

A Katholikus Nővédelmi Hivatal

által (Teleky-utca 13. telefon 5-39 szám)

AJÁNLKOZNAK: Jegyző mellé

vidékre és ügyvédi irodába; telefon-, távirde-, posta- és villanyoshoz; nevelő-, társalkodó-, ápoló- és házvezetőnőnek; főzőnőnek kórház-, vendéglő-, intézet vagy papi házhoz; felsőruha varrásra műhely vagy magánhához; fehérnemű himzés és javításra; üzleti kiszolgálásra és cipész műhelybe; házmesternőnek; házhozjárók, mosás-, vasalás-, takarítás- és egyéb napszámra; gyermek mellé, szobalány, minden- és kocsisnak. Egy idős nő tisztességes leányoknak lakást kínál. (Hármas-utca 14. sz.)

KERESNEK: Vidékre fogyasztási szövetkezetekhez egy nős üzletvezetőt; egy német leányt gyermek mellé; főzőnőt, szobalányt, mindenest és inast;

Kérjük az ajánlkozókat, szíveskedjenek irodánkban naponta jelentkezni, hogy az elhelyezés felől a tájékozódás gyorsabb és könnyebb legyen.

Mindenre nézve felvilágosítást nyújt a nővédelmi hivatal.

Hivatalos órák vasár- és ünnepnap kivételével:

hétfő, szerda, péntek délelőtt 9-12-ig,

kedd, csütörtök, szombat d. u. 3-5-ig.

A katolikus nővédelmi hivatalban a **TISZÁNTÚLRA** is lehet előfizetni.

Lahner György-utca 4. sz. ház
első emeletén

3 szobás modern lakás

azonnal kiadó. — Ertekezhetni a
Polgári Takarékpénztárnál
Kossuth-utca.

Nagyvárad város tanácsa katonai ügyosztálya.
1044—1916 szám.

Hirdetmény.

A. m. kir. honvédelmi minister ur 4960 eln. 18—1916 számú rendelete alapján közhírré teszem, hogy a Nagyváradon tartózkodó azon 1865—1872 évbéli születésű népfelkelésre kötelezettek népfelkelési felülvizsgálata, kik az 1915 év szeptember hó 27 étől október hó 6 áig Nagyváradon megtartott népfelkelési bemutató szemlén, valamint az 1915 évi november hó 19—27 napjain és december hó 18—22 napjain megtartott pótszemlén népfelkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak osztályoztattak, a folyó évi január hó 27 étől február hó 1-ig a Lázár Vilmos utca 3 szám alatti sorozó helyiségben (régii esendőriskola) a következő sorrendben fog megtartatni:

1916 évi január hó 27-én Csütörtökön a nagyváradai illetőségű 1872, 1871 és 1870 évi születésűek.

1916 évi január hó 28-án pénteken a nagyváradai illetőségű 1869, 1868 és 1867 évi születésűek.

1916 évi január hó 29-én szombaton a nagyváradai illetőségű 1866 és 1865 évi születésűek és az idegen illetőségű 1872 és 1871 évi születésűek.

1916 évi január hó 30-án vasárnap az idegen illetőségű 1870 és 1869 évi születésűek.

1916 évi január hó 31-én hétfőn az idegen illetőségű 1868, 1867 és 1866 évi születésűek.

1916 évi február hó 1-én kedden az idegen illetőségű 1865 évi születésűek.

Felhívom ennelfogva fentebb említett évfolyamokhoz tartozó népfelkelésre kötelezetteket, hogy a mindenkor reggel 8 órakor kezdődő népfelkelési felülvizsgálaton a Lázár Vilmos utca 3. szám alatt levő sorozó helyiségben tisztán és rendezetten öltözetben annál is inkább jelenjenek meg, mivel a m. kir. honvédelmi minister ur által a népfelkelési felülvizsgálatra vonatkozólag 17716 eln. 18—1915 szám alatt kiadott körrendelet 6. pontja értelmében a felülvizsgálaton meg nem jelent népfelkelésre kötelezettek ismételtelen megidézettnek, illetve megvizsgáltatni nem fognak, mert a meg nem jelentek felülvizsgálata teljesen elmarad.

Egyben figyelmeztetem a népfelkelési felülvizsgálatra itt felhívott korosztályokhoz tartozó népfelkelésre kötelezetteket, hogy a népfelkelési felülvizsgálatra névre szóló behívási parancsot magukkal hozni tartoznak.
Nagyvárad, 1916. január 22.

Eleméry Ferencz
katonai ügyi tanácsnok.

Kiadó

Rimanóczy-utca 11. sz. házban (volt Darvas-féle palota.) első emeleten nagyuri lakás, 6 szoba, télikert, hall, diszkert, autogarage, központi fűtéssel, stb. 1916. május 1-re. Ugyanott a földszinten egy nagy iroda helyiség 1916. május 1-re. Ezredévi emléktér felé 4 szobás lakás azonnal kiadó. Gróf Vécsey-u. 4. sz. házban (Rulikovszky-ut.) két szép 4 szobás lakás, fürdőszobával azonnal kiadó. Értekezni lehet a

Nagyvárad Takarékpénztárban, Teleky-u. 2.

Meghívó.

A Gazdasági és Iparbank részvénytársaság 1916. február hó 6-án, d. e. 10 órakor tartja saját üzlet-helyiségében

XXV. évi rendes közgyűlést,
amelyre a t. részvényesek ezennel meghivatnak.

Tárgysorozat :

1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság évi jelentése.
 2. Az 1915. évi mérleg előterjesztése, a tiszta nyereség mikénti felosztása felett való határozathozatal és a felmentvény megadása.
 3. Az igazgató-tanácsosok választása.
- Nagyvárad, 1916. január hó 22.

Az igazgatóság.

Mindazon részvényes, aki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik a már legalább 3 hónappal előbb nevére átírt részvényeit 3 nappal a közgyűlés megtartása előtt az intézet pénztáránál, vagy az Egyesült Budapesti fővárosi takarékpénztárnál, Budapestben, letétbe helyezni.

Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése, valamint a zárszámadás az intézet helyiségében megtekinthető.

ELADÓ

Törkőmérő oldalon, a nagyállomástól 10 percnyire, a Füredy-féle

5 holdas szálló felszereléssel.

Értekezhetni:

Dr. Csídey Jánosnál

Szilágyi Dezső-utca 50. sz.

Belépési felhívás.

Az Általános Takarékszövetkezet, mely az Általános Takarékpénztár kebelében működik Nagyvárad, Bémer-tér 2. 1916. január 1-én nyitotta meg.

XIV. évtársulatát.

A belépés tetszés szerinti számú törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenkint 20 fillér fizetendő. Az új évtársulat 3 éven át, vagyis 156 hétig tart, aminek eltelté után a tagok az általuk megtakarított tőkét az elért haszonban való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet tagjainak váltóra vagy kötelezvényre kölcsönököt folyósít s a folyósított kölcsönök a heti befizetésekkel három év alatt törlesztendő le. A befizetések vasárnap és ünnepnap kivételével mindennap délután 9—12 óráig, délután 3—5 óráig történnek.

Vidéki tagok részére postatakarékpénztári lapokat küldünk, melyekkel befizetésüket portómentesen eszközölhetik.

Az új évtársulat működését január 1-én megkezdte, ezért felkéretnek a belépni szándékozók a mielőbbi jelentkezésre.

Nagyvárad, 1915. november hó.

Általános Takarékszövetkezet.

Általános Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Alaptőke : egy millió K.
Tartalékalap : 122,000 K.

Elfogad moratóriummentes betéteket felmondás nélkül s azokat a betét napjától kezdve igen előnyösen kamatoztatja.

Leszámitol váltókat. Jelzálog kölcsönököt folyósít.

Valódi aszfalt fedéllemez és elsőrendű kő fedéllemez kapható

Andrényi Károly
és Fiai cégnél
Nagy-Várad.

Belépési felhívás.

a Nagyváradai Hitelbank Takaré- és Segélyszövetkezet 14-ik évtársulatába.

A Nagyváradai Hitelbank Takaré- és Segélyszövetkezet 1916. január 1-én 14. évtársulatát kezdi meg.

Ezen szövetkezet célja, hogy tagjait apróbb betétek által a tőketakarításra buzdítsa, amennyiben minden tag heti betétei által önmagának tőkét gyűjt.

Tagja lehet a szövetkezetnek bárki, ki magát hároméven keresztül hetenként legalább 20 fillér befizetésre kötelezi.

Minden tagnak joga van a befizetésének négyötöd részét minden kezes nélkül kölcsönkép felvenni, mely kölcsönért a legmegtérülőbb kamattal lesz felszámítva.

Beiratási díj minden üzletész után 10 fillér fizetendő. A könyvecskét már az első heti betét és beiratási díj befizetése után kiadjuk. Vidéki tagok a heti befizetéseket posta befizetése (cheque) lapok útján teljesíthetik.

Befizetések bármely hétköznap d. e. 9-től 12-ig és d. u. 3-tól 5-ig eszközölhetők.

A Nagyváradai Hitelbank Takaré- és Segélyszövetkezet igazgatósága.

Zöldfa-u. és Szent László-tér, (Deutsch K. I.-féle ház.)